

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Valkovits Ágnes ügyvéd (....) által képviselt felperes neve „f.a.” (....) felperesnek, a Jaczkovics Ügyvédi Iroda (...., postacím: fél címe 1, ügyintéző: dr. Jaczkovics László Gáborügyvéd) által képviselt D... Zrt. (....) alperes ellen felhasználási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. május 9. napján kelt, 8.P.25.010/2007/60. sorszámú ítélete ellen a felperes 61. sorszám alatti fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben és akként megváltoztatja, hogy az alperest a 3.000.000 (Hárommillió) forint + áfa összegű felhasználási díj után 2006. március 15. napjától a megfizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegű késedelmi kamatának, és 231.000 (Kétszázharmincegyezer) forint perköltségnek a megfizetésére is kötelezi, egyebekben helybenhagyja.

A felperes köteles 15 napon belül megfizetni az alperesnek 53.300 (Ötvenháromezer-háromszáz) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.000.000 forint + áfa összegű felhasználási díjat, míg ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, és úgy rendelkezett, hogy a peres felek költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az ítélet tényállása szerint a felperes 1992-ben elkészítette S... S... filmrendező rendezésében a „M...” című dokumentumfilmet, amelynek létrejöttéhez szükséges valamennyi tárgyi és személyi feltételt biztosított. A filmanyag forgatása során olyan munkaanyag is készült, amely a kész filmalkotásnál nem került felhasználásra, azt a felperes archiválási célból az Országos Széchényi Könyvtár Történeti Interjúk Tára Mozgóképkincs gyűjteményében letétbe helyezte.

Az alperes megbízásából S... S... és B... A... 12 részes filmanyagot készített, amelyhez az archiválási célból elhelyezett anyagot is felhasználta, ehhez S... S... rendezőtől engedélyt kaptak és a felperes is engedélyezte a filmanyag felhasználását szóban azzal, hogy írásban a díj tekintetében megállapodnak. A

felperes az alperestől 6.000.000 forint + áfa összegű díjat kért a munkaanyag felhasználása után. Az alperes a felperes díjigényét megalapozatlannak találta, mert álláspontja szerint a felperes nem szerzői jogi jogosultja a vágatlan filmanyagnak. Emellett az nem minősül filmalkotásnak, mert nélküli a szellemi tevékenységből eredő egyéni, eredeti jelleget.

Az alperes 2004 novemberében szerződést kötött a K... Bt-vel, amelynek képviselője S... S... rendező volt. A szerződés tárgya a „N...” munkacímű dokumentumfilm sorozat megrendezése és elkészítése volt. A filmanyag 2004 szeptemberében elkészült, amelyhez a rendező összesen 6 db, darabonként 60 perc időtartamú archivált filmfelvételt vett igénybe a közgyűjteményből. Az alperes ennek ellenében 240.000 forintot fizetett ki.

A felperes keresetében 6.000.000 forint + áfa összegű felhasználási díj megfizetésére kérte az alperes kötelezését az általa gyártott és az alperes által a felperes engedélyével felhasznált filmanyag ellenében.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Hangsúlyozta, hogy a szóbeli megállapodás nyers, vágatlan felvételekre, riportrészletekre vonatkozott, amelyek további átdolgozás nélkül álláspontja szerint nem tekinthetők műalkotásnak, ezért a felek szóbeli megállapodása legfeljebb a filmelőállítót megillető szomszédos jogi jogosultság átruházásával vagy egyes jogosultságok átengedésével összefüggő megállapodásként értelmezhető. A piaci ár mértékének megállapítása során kérte figyelembe venni azt a tényt, hogy a 6 db, összesen 60 perc időtartamú felvétel teljes felhasználási jogosultságának megszerzéséért nettó 240.000 forintot fizetett, amely álláspontja szerint a perbeli esetben is irányadó lehet. További álláspontja szerint a felhasználással elérhető bevétellel kell arányban állnia a szomszédos jogi jogosultat megillető díj mértékének, annak megállapítása során az előállítási költségek nem vehetőek figyelembe. Megjegyezte, hogy a dokumentumfilm-sorozat felhasználása iránt nem mutatkozik kereslet, az alperes azt csak a saját műsorszolgáltatása során tudja felhasználni.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét részben találta alaposnak.

Határozatát a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 16. §-ának (1) és (4) bekezdésére, 18. §-ának (1) bekezdés b) pontjára, 66. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint 82. §-ára alapította.

A peres felek indítványára beszerezte a Szerzői Jogi Szakértő Testület véleményét, ami alapján megállapította, hogy a felperes filmanyaga egyéni, eredeti alkotás, ezért az szerzői jogi védelem alatt áll. A filmanyag a felperes gyártása alatt, saját kezdeményezésében és szervezésében készült, a felperes gondoskodott a film megvalósításának anyagi és egyéb feltételeiről, ezért a filmanyag szerzői-vagyoni - felhasználási - jogaival a felperes rendelkezik. Szerzői jogosultti minősége annak

ellenére megállapítható, hogy a közgyűjteményben elhelyezett filmanyagokon a felperes neve nem jelenik meg.

Rögzítette, hogy díjazás akkor is jár a felperesnek, ha a felhasználásra adott engedély erről nem rendelkezett, mert a díjazás a szerzőt az engedély, vagyis a felhasználás joga fejében illeti meg. A perbeli esetben átdolgozás eredményeként jött létre a sorozat, amely egy új, az eredetitől különböző mű. Az átdolgozás a mű felhasználásának minősül, amely ellenében a fentiek szerint díjazás jár. A díjazás mértékének megállapítása során indokolt figyelembe venni az átdolgozás nyomán létrejött új mű felhasználási értékét, azaz azt a tényezőt, hogy annak felhasználásával milyen bevételre tesz szert az átdolgozást végrehajtó, előállító.

A felperes filmanyagának új filmmé való átdolgozása az elsőfokú bíróság álláspontja szerint szükségszerűen többszörözéssel együttjáró cselekmény, mely többszörözés nélkül a televíziós sugárzás nem valósulhatott volna meg. A többszörözést végrehajtó filmelőállító szervezetnek is meg kell szereznie a film előállítójának hozzájárulását, míg a többszörözés ellenében szomszédos jogi alapon is díjfizetési kötelezettsége áll fenn. Ebből arra következtetett, hogy ha a film nem minősülne szerzői műnek, az előállító akkor is jogosult lenne arányos díjazásra. A szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében megillető díjazás mértékének a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia, filmalkotásnál pedig a támogatást is a felhasználásból elért bevételnek kell tekinteni. Mindebből az elsőfokú bíróság arra jutott, hogy a bevétel nélküli műfelhasználás nem eleve jogdíjfizetési kötelezettség nélküli.

Hangsúlyozta, hogy a szerzői jog megsértése esetén a gazdagodási igény minimum az elmaradt jogdíj, amely akkor is jár, ha az engedély nélküli felhasználás veszteséges. Az engedély fejében történő díjazás mértéke elsődlegesen piaci vita tárgyát képezi, mely díjazás a felek megállapodása alapján alakul ki. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság azt vizsgálta, hogy mit kell a felhasználással arányos díjazásnak tekinteni. Érvelése szerint csak részben vehető figyelembe az, hogy az alperes mennyit fizetett felhasználási díjként a M... M... A...nak, az alapítvány ugyanis egyetlen személlyel készített interjút adott át, míg S... S... rendező az egész országot bejárva, tetemes költségvetéssel kutatta fel a G... túlélőket. Az általa rögzített anyag egyedi és pótolhatatlan, a szereplők nagy része ma már nem él. Mindemellett a dokumentumfilm gyártási költségei is csak korlátozottan szolgálhatnak az összehasonlítás alapjául az elsőfokú bíróság álláspontja szerint. A dokumentumfilm időtartama nincs összefüggésben a gyártási költségekkel, míg a film költségvetése a jogdíj nagyságrendje tekintetében nem lehet irányadó, és a szerzői jogi törvény szövege sem támasztja alá a kizárólag a gyártási költségekből kiinduló számítási módot.

Figyelembe vette azt is, hogy a már korábban elkészült archív anyag ismételt felhasználására került sor, amelynek következtében eltűzottnak találta a díjazást az új felvételek készítésén alapuló dokumentumfilm teljes gyártási költségeire alapozni. Álláspontja szerint a gyártási költségeket a díjazás összegének meghatározásakor,

mint viszonyítási alapot lehet értékelni, mert az alperes kész filmanyagot használt fel, ezzel nyilvánvalóan alacsonyabb költséggel készíthető filmet kívánt létrehozni és sugározni. Ezzel szemben az újabb felhasználás során a felperesnél további költség nem merült fel, gyártási költségei feltehetően az első felhasználásnál megtérültek és nem volt előre látható számára, hogy 10 évvel később további díjbevételel járó felhasználásra kerül sor.

Mindezekből az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy olyan díjazás arányos, amely magasabb, mint a M... M... A...nak fizetett díj, arányosan vetítve az epizódok számára. Díjemelő tényezőként vette figyelembe a filmanyag ritkaságát, azaz azt, hogy a háborút és a szovjet légereket megjáró generáció szinte utolsó tagjaival készültek az interjúk, akik időközben elhunytak, ezért a felvételek elkészítése egyszeri és megismételhetetlen lehetőség volt. Értékelte azt is, hogy a perbeli filmsorozat sugárzására 2005 évben került sor, ugyanakkor hangsúlyozta, hogy a Magyar Televízió az országos sugárzás ellenében fizetett díjakat jelentősen nem emelte az elmúlt években, erre tekintettel figyelembe vehetőnek találta a felperes által felhozott korábbi időszakból származó sugárzási díjra vonatkozó adatokat. Hangsúlyozta, hogy az alperes a felperes anyagából 8 interjúalannal készült anyagot használt fel, az alperesi filmanyag ezzel szemben 13 személlyel tartalmaz interjút. Annak azonban nem tulajdonított jelentőséget, hogy a peres felek, akik a filmelőállításban professzionális résztvevők, nem tudtak megállapodni a díjazásban. Mindezek együttes értékelésével, mérlegeléssel 3.000.000 forint + áfa összegű felhasználási díjat talált arányban állónak a felperes által legyártott filmanyag felhasználásával, ezért ezen összeg megfizetésére kötelezte az alperest, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

A perköltségről a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy a peres felek a költségeiket maguk kötelesek viselni.

Az ítélettel szemben a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását kérte. Sérelmezte, hogy bár a felperes mind a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmében, mind pedig a 2010. január 11-ei beadványában a megjelölt felhasználási díj után 2006. március 14. napjától a Ptk. 301/A. § (2) bekezdésében foglalt mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kérte az alperest kötelezni, e kérelme tekintetében azonban az elsőfokú bíróság a döntést mellőzte és annak indokát sem adta. Erre tekintettel kérte az alperest 2006. március 14. napjától kezdődően a gazdálkodó szervezetek között irányadó késedelmi kamat megfizetésére is kötelezni.

Emellett a perköltségről az elsőfokú ítélet a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett, arra tekintettel, hogy a peresztesség-pernyertesség aránya megegyező, nem vette figyelembe azonban a felperes által lerótt 462.000 kereseti illetéket, amely a felperes pernyertességéhez viszonyítva számottevő különbséget keletkeztet a felek perköltsége között. Ennek következtében kérte az alperest az eljárási illeték arányos részének megfizetésére kötelezni a perköltség körében.

Hangsúlyozta a fellebbezés, hogy az ítélet indokolása nem tér ki arra, hogy a felperes a felhasználási jogot a filmsorozat első részének sugárzása után

visszavonta az alperestől arra tekintettel, hogy az alperes a jogdíj fizetésére nem mutatott hajlandóságot, ebből következően az alperes a további részeket a felperes felhasználási engedélyének hiányában sugározta és ezzel szerzői jogsértést követett el.

Megalapozatlannak tartotta a fellebbezés a mérlegeléssel megállapított jogdíj mértékét is. A mérlegelésnél figyelembe vett szempontrendszer álláspontja szerint a felperes által elszenvedett jogsérelmet, gazdasági veszteséget nem veszi figyelembe, a mérlegeléssel 50%-ban meghatározott jogdíj összegében mindez nem térül meg. Figyelmen kívül hagyta az ítélet továbbá, hogy olyan felvételekről van szó, amelyek a korábban forgalmazásba került filmekből kimaradtak és az alperesi felhasználással ezek további felhasználása lehetetlenné vált, ennek következtében azok a felperes részére elvesztek, és azokat a szereplők elhalálozása folytán megismételni sem lehet.

Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a felhasználási díj megállapításánál a gyártási költségek alakulását sem annak ellenére, hogy az alperes mintegy 10 órányi anyagot használt fel, amelynek előállítási költsége jóval meghaladta a felperes perbeli követelését, és a legyártott anyag további felhasználási lehetőségétől a felperes elesett.

Mérlegelése során a 2005-ös gazdasági év tekintetében az 1998-as év sugárzási díjaival számolt annak ellenére, hogy semmi nem indokolta, hogy az ítélet számítási alapjaként 7 évvel korábbi árakat fogadjon el. A felperes által követelt felhasználási díj arányos és méltányos, arra is tekintettel, hogy a sorozat értékőrző, a jövőben szinte évente sugározható alperes által a kapcsoló megemlékezések alkalmával.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felek fellebbezéssel nem támadták az elsőfokú ítéletnek az alperest 3.000.000 forint + áfa összegű felhasználási díj megfizetésére kötelező rendelkezését, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján nem érintette.

A fellebbezés az alábbiak szerint, részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg. Mérlegeléssel meghozott érdemi döntésével a Fővárosi Ítéltábla egyetért.

Helytállóan állapította meg a kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye alapján, hogy a felperes filmanyaga - függetlenül attól, hogy az a közgyűjteményben elhelyezett formájában még nem végleges - egyéni, eredeti alkotás, ezért szerzői jogi védelem alatt áll. A vágatlan filmanyag témaválasztásában, a megszólaltatott személyek kiválasztásában, a kérdések megfogalmazásában és megszerkesztésében, valamint a személyek bemutatásában az SZJSZT szakvéleménye szerint is egyéni, eredeti gondolatszövedéket tartalmaz, ezért szerzői jogi alkotás jellege nem vitatható el.

Helyesen jutott az Szjt. 66. §-ának (1) bekezdése alapján arra, hogy a filmanyag

szerzői vagyoni - felhasználási - jogaival a felperes rendelkezik, mert a film megvalósításának anyagi és egyéb tárgyi feltételeit a felperes biztosította. Szerzői jogosulti minősége annak ellenére megállapítható, hogy a közgyűjteményben elhelyezett filmanyagokon a felperes neve nem jelenik meg.

Megfelelően hívta fel az Szjt. 16. §-ának (1) és (4) bekezdését, amelyből helytállóan következtetett arra, hogy díjazás akkor is jár, ha a felhasználásra adott engedély erről nem rendelkezett. A perbeli esetben a felperes vágtalan anyagának átdolgozásával az alperes új művet hozott létre. Az átdolgozás a mű felhasználásának minősül, míg az Szjt. 16.§-ának (4) bekezdése értelmében a szerzőt a mű felhasználására adott engedély fejében díjazás illeti meg.

A felhasználási díj mértékének megállapítása során nincs jelentősége az alperes esetleges jogsértő magatartásának, erre alaptalanul hivatkozott a felperes a fellebbezésében. Azt a körülményt, hogy az alperes a sugárzást a korábban megadott engedélyt követően a felperes kifejezett tiltakozása ellenére folytatta, amelynek következtében a felperes elesett attól a lehetőségtől, hogy üzleti alku folyamán állapítsa meg a felhasználási jog átengedésének ellenértékét, a felhasználási díj megállapítása során figyelembe venni nem lehet. Az alperes esetleges jogsértő magatartásának eredményét a felperes kártérítés keretében érvényesítheti az alperessel szemben.

Mindemellett az engedély nélküli felhasználás formáját öltő szerzői jogsértés esetén a jogosult az Szjt. 52. § (1) bekezdésének e) pontja alapján követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését, mely gazdagodási igény minimuma az elmaradt jogdíj, amely akkor is jár, ha az engedély nélküli felhasználás veszteséges. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy e díjazásnak eltérő megállapodás hiányában a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia azzal, hogy filmalkotás esetében a támogatást is a felhasználásból elért bevételnek kell tekinteni.

A felhasználással arányos díjazás megállapítása során az elsőfokú bíróság által alkalmazott szempontokat a Fővárosi Ítéltábla osztotta. Helyesen vette figyelembe a Magyar Televízióban alkalmazott sugárzási jogdíjakat, amely a Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleménye alapján is a perbeli esetben alkalmazható. Osztható volt az álláspontja abban, hogy a gyártási költségeket a díjazás összegének meghatározásakor viszonyítási alapként lehet értékelni, hiszen ez az a költség, amelyet az alperes megtakarított azzal, hogy a felperes által legyártott kész filmanyagot használt fel. Mindemellett a felperesnél az újabb felhasználás során további költség nem merült fel és gyártási költségei feltehetően az első felhasználásnál megtérültek. Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban is, hogy díjemelő tényezőként kell figyelembe venni a filmalkotás azon sajátosságát, hogy egy korszak tanúit szólaltatta meg, mely generáció azóta szinte teljes egészében kihalt. Erre tekintettel a felvételek ismételt elkészítése már nem lehetséges. Megalapozottan vette figyelembe azt is az elsőfokú bíróság az alperes által fizetendő díj összegének meghatározásakor, hogy a 14 részes,

egyenként 50-55 perces film nagyrészt a felperes által legyártott filmanyag felhasználásával készült. Mindezek alapján okszerűen következtetett arra, hogy a felperes 3.000.000 forint + áfa összegű felhasználási díjra tarthat alappal igényt, így a felperes további 3.000.000 forint+áfa megfizetésére irányuló fellebbezése nem vezetett eredményre, ebben a részében a Fővárosi Ítéltábla az elutasító rendelkezést helybenhagyta.

Alapos volt a fellebbezés azonban a késedelmi kamat és az elsőfokú perköltség tekintetében.

A felperes mind a fizetési meghagyásában, mind az ezt követő beadványaiban a Ptk. 301/A. §-ának (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kérte az alperes kötelezését 2006. március 14. napjától a teljesítés napjáig terjedően. Az elsőfokú bíróság elmulasztotta az erről való rendelkezést és ennek indokát sem adta. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének részben megváltoztatta és az alperest a megállapított 3.000.000 forint + áfa összegű felhasználási díj után 2006. március 15. napjától a Ptk. 301/A. §-ának (2) bekezdése szerinti késedelmi kamat megfizetésére kötelezte a Ptk. 298. §-ának a) pontja értelmében, azzal, hogy a felperes a 6.000.000 forint + áfa összegű perbeli követeléséről számlát állított ki az alperes irányába, amelyben foglalt fizetési határidő 2006. március 14. napján telt le, így az alperes ezt követő naptól esett a felhasználási díj megfizetésével késedelembe.

Helyesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra is, hogy bár az elsőfokú bíróság a perköltség tekintetében megfelelően alapította határozatot a Pp. 81. §-ának (1) bekezdésére a peres felek 50-50%-os pernyertességére tekintettel, határozata meghozatala során azonban figyelmen kívül hagyta a felperes által lerótt 462.000 forint kereseti illetéket, amely összeg 50%-ának megfizetésére a másodfokú bíróság az alperest kötelezte, tekintettel arra, hogy a peres felek jogi képviselői munkadíjban felmerülő perköltsége egymást kioltotta. A Fővárosi Ítéltábla ezért az alperest 231.000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére is kötelezte, míg a fentieket meghaladóan az elsőfokú ítéletet helybenhagyta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A felperes fellebbezése kisebb részben - a felhasználási díj után 2006. március 14-étől járó késedelmi kamat és 231.000 forint elsőfokú perköltség - tekintetében vezetett eredményre, míg az alperes 3.000.000 forint + áfa és annak késedelmi kamata tekintetében pernyertes a másodfokú eljárásban. Ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 81. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest a túlnyomórészt pernyertes alperes részperköltségének megfizetésére. Ennek megállapítása során a fellebbezési értékre (3.000.000 + 231.000 forint) is tekintettel a felperes oldalán a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése szerinti, a fellebbezéshez csatolt megbízási szerződésben foglaltakra és a pernyertesség arányára tekintettel 18.500 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjat, míg az alperes tekintetében az IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése szerinti 75.000 forint + áfa összegű

ügyvédi munkadíjat vett figyelembe. A 3.231.000 forint fellebbezési pertárgy értékre tekintettel a szükséges fellebbezési illeték 258.480 forint volt, amelyből a pervesztesség arányára tekintettel az alperes 18.480 forintot tartozik a felperesnek másodfokú részperkölségként megfizetni.

A felperes a fellebbezésén 576.000 forint illetéket rótt le bélyegben. Tájékoztatja a másodfokú bíróság a felperest, hogy az általa túlzott összegben megfizetett illeték egy része túlfizetés címén az Itv. 80. § (1) bekezdés (1) bekezdés f) pontja alapján az adóhatóságtól az adózás rendjéről szóló törvény adóvisszatérítésére vonatkozó szabályai szerint visszaigényelhető (Itv. 79. § (4) bekezdés). Erről a másodfokú bíróság az Itv. 81. § (2) bekezdésére figyelemmel az adóhatóságot határozatának az elsőfokú bíróság útján való megküldésével értesíti.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2013. március 5.

Dr. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: